

A bolond és a bölcs

„Szeretteden gondolkozunk ó Isten.”
(Zsoltár 48:10) „Azt gondolja magában a
bolond, hogy nincs Isten.” (Zsoltár 14:1)

I.

Nem tudjuk, hogy az istentagadás mikor nyert lakozást az emberek szívében és elméjében, de a Zsoltárok könyvében két részben is olvashatjuk, hogy „Azt gondolja magában a bolond, hogy nincs Isten.” (14:1 és 53:2; új fordítás.) A két zsoltár megírása

Ezersenyi Sándor

Édesanyámnak

Most egyre többet gondolok Anyámra,
Arra az áldott, kedves földi szentre,
Ki annyiszor könyörgött térdén állva
Áldást reám, a csintalan gyerekre.

Tudom, hogy most is gyakran száll imája
Az égbe értem... Ó, te drága Asszony!
Legyen tiéd jószágodért a hála!
A lábnyomodban is virág fakadjon.

És minden madár rólad énekeljen,
És minden folyó a nevedet zúgja,
Szívemből minden dallam útrakeljen,
Szálljon reád, mint hálám koszorúja!

Anyám, rád gondolok: fehér hajadra,
Dologtól durvult, mégis lágy kezedre,
Ajkadra, amint féltőn csókját adja;
S szeretve feddő, biztató szemedre...

Most látom, mennyit áldoztál te értem,
Fiadért milyen nagyon sokat tettél.
Hozzám mindvégig hű maradtál s érzem,
Hogy most is úgy szeretsz, ahogy szeretted.

Ezerszer megköszöntem már szívemben,
Hogy annyit adtál értem önmagadból...
Most is fogadd köszönetül e versem!
Mindig szerető, hálás nagyfiadtól.

előtt már jó régen voltak istentagadók és a 14. valamint 53. zsoltár írói már kiforrott véleményekkel voltak az istentagadókra, ekként: bolondok. Ez a megállapítás erős kifejezés, de a Bibliában van. A Biblia pedig Isten szava, ha pedig Isten és nem ember mondja, hogy az istentagadó bolond, akkor az úgy van.

A bolond ember gondolkozásában nem beszámítható, tetteiben veszélyes és kárt okozó.

A 20. század embere láthatja, hogy mit tett Marx és Lenin „bolondsága”. Lenin utóda, Sztalin halomra gyilkoltatta saját nemzete polgárait férfiakat, nőket, ifjakat és öregeket. Sztalinról most szellemi utódai mondják, hogy pszichotikus volt. A pszichotikus szó szépen hangzó orvosi szó, bolondot jelent. Ezt mondták a zsoltárosok is.

Az istentagadók bolondsága megmutatkozott az utóbbi 70 éves működésük eredményeiben. Minden ország, ahol az istentagadás volt a „hivatalos” tan, nyomorog, lázong, adósság alatt nyög. A vezetők pedig kegyetlen elnyomással akarják meggyőzni a szenvedő népet, hogy az ország üdve az istentagadók által bevezetett rendszerben van.

Ezt az eredményt az istentagadók nem veszik észre, vagy nem akarják látni és az istentagadás romboló hatásáról nem is lehet őket meggyőzni. A Példabeszédek könyvének a megállapítása szerint, nem is lehet. Ezt mondja a bölcs: „Ha apróra töröd is a bolondot mozsárban, mozsártörővel,

akkor sem megy ki belőle a bolondság.” (27:22)

II.

Más az istenfélő helyzete és gondolkozása. Ezt is megírja az egyik zsoltár. (48:10) „Szeretteden gondolkodunk, ó Isten.” Amíg az istentagadó tagad és szenved, addig az Istenben hívő bölcs elmélkedésében Isten szeretetével foglalkozik.

A hívő ember már nem azon töpreng, hogy van e Isten. Ezen a kérdésen már régen túljutott. A hívő nem azt védi, hirdeti, ami nincs, hanem azon bölcselkedik, ami van. A gondolkodó, elmélkedő istenfélő a ténymegállapításán túl, azaz, hogy van Isten, már azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy milyen az ő Istene, mit tett neki és vele Isten.

1. A bölcs, hívő ember elmélkedik. Hittárgyának bizonyítékait nem emberektől veszi. Nem hallomásból, nem könyvből tanulta, hanem első kézből, magától Istentől vette. Elmélkedésében feltárul előtte a teremő Hatalom: Isten. Azután elmondhatta, hogy tudom, érzem, hogy jó úton járok.

Az elmélkedéshez kell komoly szándék, idő és zavartalan magány. Az elmélkedéssel magasrendű szellemi műveletet végzünk. Kell hozzá akarat és idő, de a jutalom nagy: Istennel találkozzunk.

2. Elmélkedésünkben arra az ismeretre jutunk, hogy Isten szeretet. A hívő ember részére ez a legfontosabb isteni tulajdonság. Isten teremő, mindenható, végtelen hatalom. Ezek a tulajdonságok magasan értelmünk és felfogókéességünk felett állnak és csodálatba ejtenek, de érzelmi, lelki világunkat nem nagyon érintik. De az

Published semi-monthly by the
Hungarian Baptist Union of America
2800 Fordham Rd. N.E., Palm Bay, FL 32905

Editor:

DR. BÉLA UDVARNOKI

609 Woodridge Dr., Murfreesboro, NC 27855
Tel.: (919) 398-4646

Contributing Editor:

REV. THEODORE BRETZ

508 Shroyer Road, Dayton, OH 45419
Tel.: (513) 298-9531

A szerkesztő bizottság tagjai:

**Bretz Tivadar, Háló Barnabás,
Kish Ernő**

Second Class Postage Paid and Entered at
Melbourne, FL and Additional Offices
SUBSCRIPTION FEE \$15.00 per year
Send subscription and change of address to
Hungarian Baptist Union of America
2800 Fordham Rd. N.E., Palm Bay, FL 32905
Tel.: (305) 723-3288

FONTOS!

Előfizetést, címváltozást kérjük küldeni
Hungarian Baptist Union of America
2800 Fordham Rd. N.E., Palm Bay, FL 32905
A változtatásra kérjük számítsanak 8 hetet.
Lapzárás ideje 30 nappal a megjelenés előtt
minden hónap elseje és tizenötödike. Sürgős
hírek a lap megjelenése előtt tíz nappal be-
küldhetők.

A szerkesztőség korrektúrája alapján készítette:
Classic Printing Corporation
9527 Madison Ave., Cleveland, Ohio 44102

SZÖVETSÉGI VEZETŐK CÍMTÁRA:

Elnök: REV. THEODOR BRETZ,
508 Shroyer Road, Dayton, OH 45419
Tel.: (513) 298-9531

Alelnök: MR. ERNEST J. KISH
1173 Scypher St. N.E., Palm Bay, FL 32905
Tel.: (305) 723-7727

Titkár: BARNABAS J. HALO
655 Park Ave., New York, N.Y. 10021
Tel.: (212) 744-4742

Pénztáros: LOUIS DRESCHER
2636 East 124th St., Cleveland, OH 44120
Tel.: (216) 231-0038

Misszió Bizottság elnöke:
REV. JOSEPH BOGAR
7852 Robinson Str., Allen Park, MI 48101
Tel.: (313) 928-6099

Pénzügyi Bizottság elnöke:
ELMER KISH
924 Congress Street Fairfield, CT 06430
Tel.: (203) 259-3276

Bethesda Otthon igazg.: ERNEST CZIRAKY
2800 Fordham Rd. N.E., Palm Bay, FL 32905
Tel.: (305) 723-3288

**Mindenek előtt,
mindenек felett
a lélekmentés az első.
Ez Krisztus parancsa,
ez a mi missziónk.**

az ismeret, hogy Isten szeretet, minden embert egyénileg érint, minden ember szívébe hatol és arra a boldog megállapításra vezet, hogy a szeretet Istent közel engedi hozzá. A szeretet által személyes kapcsolata van a világ-mindenség Urával.

3. „A te szeretetedden gondolkozunk, ó Isten” — mondta bölcsen a zsoltár írója. Az ótestamentumi szent emberek, mint a 48. zsoltár szerzője is, meg-
lepnék istenismeretükkel és Istenhez való szoros kapcsolatukkal. A terem-
tett világot ezek is csodálták és ma-
gasztalták, de a világegyetemről való ismeretük sekélyes volt. **Annál jobban ismerték a Teremtőt. Ez volt az értéke-
sebb ismeret.**

**Melyik a jelentősebb ismeret, a te-
remtett anyagról való tudás, vagy a
Teremtő ismerete?** A zsoltárosok sze-
mélyes tapasztalatból ismerték Istent. És ha mást nem tudtak volna róla csak azt, hogy Isten szeretet, ez is elég tudás lett volna ahhoz, hogy teljes szív-
vel bizzanak benne. Ennél több tudásra Istenről e földi életben nincs szükség.

4. **A szeretetről elmélkedő zsoltáros-
nak kellemes foglalkozása volt.** Gon-
dolataiba merülve végig szemlélte éle-

tét. Eszébejutottak a bajok, a küzdel-
mek, veszedelmek és szomorúságok, mert ez az élet. De jelentkeztek a jók, az áldások, Isten szeretetének a bizo-
nyítékai! Nincs földi élet baj nélkül és nincs ember, aki nem élvezte Isten szeretetének a gyümölcseit. A hitetlen emberre is hull Isten áldása, de a hitet-
len nem ismeri el, hogy az áldás Isten-
től jön.

Az áldásról, az Úr jóságának a meg-
nyilvánulásáról el lehet felejtkezni. Aki ezt teszi, annak az élete tényleg szomorú és bajjal telt. De aki Isten szeretetére gondol, aki számba veszi az áldásokat, az egyenletet készít és annál a mérleg mutatója a jó, a ke-
gyelmi ajándékoknak a bőségére mu-
tat.

Mindnyájunk élete a jó és a rossz tapasztalatok és átélések változata. Aki az Úrban bíz, az a zsoltárossal együtt elmondhatja: „Sok baja van az igaznak, de valamennyiből kimenti az Úr.” (34:20)

Vegyünk alkalmat a lecsendesedésre és elmélkedésre. Gondolkozunk Isten jósága és szeretete felett. Bizonyossá-
got nyerünk és bölcsék leszünk.

A CHICAGÓI KONVENCIO

1989. július 14—16.

**4010 North Lawler Ave. és 5040 West Irving Park Rd. sarkán
Chicago, Illinois 60641**

— A Román Baptista Gyülekezet helyisége —

A rendező bizottság: **Lőrincz István** — lelkipásztor
Cseh István — jelentkezés
Bálint Ferenc — szállítás Tel. (312) 539-4554
Kulcsár Attila — szállítás Tel. (312) 267-5749
Szabó István — információ Tel. (312) 545-0890

A chicagói magyar baptista misszió szeretettel látja szállásra vendégül mind-
azokat a magyar baptista testvéreket, akik nem képesek a motel díjakat meg-
fizetni. A misszió különösen az Amerikába nem rég érkezett testvérekre gondol.
Jelentkezéseket kérjük a fent nevezett testvérek címére küldeni. (Lásd az imaház
címét.)

A résztvevés, valamint az étkezés (ebéd és vacsora) ingyenes a konvenció ideje
alatt.

Motelekben szállásolók részére közöljük a következő motelek címét:
EDEN'S Motel (44 szoba) 4020 N. Cicero Ave., Tel. (312) 725-4500.

Szoba árak naponként 35-38 dollár.

L.P. Motel (26 szoba) 4605 N. Harlem Ave., Tel. (312) 457-0600

Szoba árak naponként 33-43 dollár.

HOWARD JOHNSON Motel 8201 W. Higgins Rd. Tel. (312) 693-2323

Szoba árak naponként 1-4 személyig 50 dollár.

A szállóhelyek 3-5 mérföld távolságra vannak a konvenció helyétől.

SZEMLE

A BIBLIA A TÖBBEK KÖZT egyedülálló abban is, hogy leírja a teremtetést, a kezdetet; elkíséri az emberiséget tanáccsal, utasítással és figyelemztetéssel, értelmes és Isten szándéka szerinti életre. Rámutat a fizikai élet utáni létezésre és bejelenti nagy vonalakban a teremtetett világ végét. Ezt a hármast ismertetést három szóban így fejezhetjük ki: kezdet-jelen-vég. A Szentírás tudósai nevet adtak a harmadik pontnak, az ún. „végső dolgoknak.” Ez a név eszkatológia. A görög eschatos véget jelent. A Biblia ebben a hármast tudósításban átöleli a mindenség történetét. Az első rész, a kezdet, a teremtetés leírása kitölti azt az űrt, amit a világegyetem keletkezésének a magyarázóit találnak maguk előtt.

Elmenni a világegyetem keletkezésének a magyarázóit az ún. „nagy robbanás” elméletéig. Ez az elmélet azt mondja, hogy volt egy nagy, végtelenül összesűrített energia tartalmú „mag”, s ez felrobbant és ennek a részéből keletkezett a világegyetem a többi milliárd galaktikával és még több csillaggal, köztük a mi Földünkkel. Ez a magyarázat az egyik elmélet. A másik a robbanás teóriájának a fordítottja: ez sűrűsödés. Volt űs kód, amely évek millióin keresztül anyaggá sűrűsödött. Egyik elmélet sem mondja meg, hogyan keletkezett az űs „mag”, amely felrobbant és az űs „kód”, amely anyaggá sűrűsödött.

Egyik-másik elméleti fizikai tudós az utóbbi kérdésre azt mondja, hogy az anyag örök. Ezzel isteni tulajdonságot adnak az anyagnak. Isten az örökkévaló. A Biblia megadja az emberi elmének egyedül elfogadható magyarázatot és ez egy hatalmas mondatban ott áll a Szentírás elején: „Kezdetben teremté Isten a mennyet és a földet.” Amint az elméleti űsmag magába foglalta a világegyetemet, úgy ebben az egy mondatban bent van minden létező keletkezése. Az elfogadható magyarázat a teremtető Isten.

A SZENTÍRÁS KÜLÖNLEGES-SÉGE a kezdet, a teremtetés leírása mellett az, hogy foglalkozik a terem-

tés koronájának, az értelmes embernek az életével és sorsával. A világegyetemnek a Biblia szerint két része van. Az egyik az anyag, ami magába foglalja a fizikai testet, (állatvilágot) és a növényzetet. A másik rész egy gyűjtőnév alatt az „ember”. Az ember képviseli a teremtetés minőségi részét: az értelmet, érzelmet és jószágot. Az anyag mellett létezik szeretet, barátság, hit, valamint képesség arra, hogy legalább egy teremtetett lény felismerje a Teremtőt, észlelje és figyelje a világot. Ismeretünkben két féle világ van: az anyagi és a szellemi. (Lehet azonban több is.) A szellemi világról csak az embernek van tudomása, ezzel az ismerettel csak az embert ruházta fel a Teremtő. A világegyetemet a fizikai törvények uralják. A minőségi, erkölcsi világot szellemi törvények kormányozzák. A tehetetlen anyagi világ a megszabott törvények alapján létezik. Az értelmes embert, a szellemi és erkölcsi világ képviselőjét Isten tanáccsal és utasítással vezeti. És mivel az ember nem tehetetlen anyag, az utasítások és tanácsok végrehajtásában része van. Az értelmes ember szabadsága ezt a helyzetet kívánja és az isteni erkölcsi szabályok betartásáért felelős. A szabadsággal felelősség jár. Ezek az isteni utasítások a Szentírásban vannak s ezek minden időre szólnak. Ezért fontos az Írások tanulmányozása.

A VILÁG VÉGÉRŐL IS TUDÓ-SÍT Isten beszéde. A Szentírás ebben a tudósításban is egyedülálló. Az említett eszkatológia tudománya foglalkozik úgy a szellemi élet fejleményeivel, mint az anyagi világ sorsával. Ehhez a tudományhoz tartozik az Úr Jézus második eljövetele, az utolsó ítélet, az ezeréves országlás és a föld jövője. Annyit tudunk, hogy mindez nem egyszerre fog megtörténni. Az Úr eljövetele nem jelenti a világ végét. A szellemi és erkölcsi világ Krisztussal áll kapcsolatban.

Az anyagi világ végéről a Biblia szolgál adatokkal. Péter apostol a második levele 3. részében többször is megemlíti, hogy a világ tűz által pusztul el. Így olvassuk a 7. versben: „A mostani egek pedig és a föld... tűznek tartatván fenn.” A 10. versben ez áll: „...az elemek pedig megégyve felbom-

lanak, a föld és a rajta levő dolgok is megégnék.” A 12. vers ezt mondja: „...az egek tűzbe borulva felbomlanak...”

Az anyagi világ jövőjéről szóló bibliai jelentés prófécia. Ezt a prófécia a fizikai világ kutatói is megerősítik. Állítják az égitestekkel foglalkozó tudósok, hogy a Nap a benne levő hidrogén átváltozásával héliummá, több hőt termel és térfogatilag kiterjed. A forróság eléri a naphoz közelebbi bolygókat, a Merkúrt, Vénuszt s azután a Földet. A világi tudomány is állítja, hogy Föld egyszer a tűz martaléka lesz, s ebben egyezik az újszövetségi prófécia.

Még feltűnőbb az, hogy Péter apostol mindezt közel 2000 évvel ezelőtt tudta.

A Biblia minden időre szóló könyv. Ezért a Könyvek-Könyve. Benne van a múlt, a jelen és a jövő. Ezt a könyvet kell tanulmányozni.

Közelebb az Úrhoz

Bár tűnnek az évek,
Percek elrohannak,
aki Krisztus híve
ó, milyen jó annak.
Minden óra múltán,
egy az, amit érez:
Közelebb az Úrhoz!
Szerető szívéhez!

Mindenen keresztül,
napsütésen, vészen,
mígnem fénylő arca
felragyog egészen,
mígnem az utolsó
árny is semmivé lesz:
Közelebb az Úrhoz!
Szerető szívéhez!

Őbenne nyugodva,
Őbenne pihenve
mit árt, ha vihar zúg
bősz birokra kelve.
Kebelen a lélek
szent nyugalmat élvez.
Közelebb az Úrhoz!
Szerető szívéhez!

Túrmezei Erzsébet

A hívő élete az igazi haza felé tartó út.
H. Melville

NÖK ROVATA

Rovatvezető: **DR. UDVARNOKI BÉLÁNÉ**
609 Woodridge Drive, Murfreesboro, NC 27855

Elnök: Chatto Lydia
Alelnök: Bíró Gyuláné
Pénztáros: Háló Barnabásné
Titkár: Mátyás Kálmánné

“Wisdom is the Principal Thing”

So do we read in the book of Proverbs. (4:7) This scriptural statement is well known for Bible readers. In the 8th and 9th chapters of the same book I found something which greatly surprised, and I admit pleased me. In those chapters the word wisdom occurs many times, and the Good Book uses it always in the *feminine gender*. We read wisdom as “she” or “her”. Does the feminine classification describe the essence of wisdom better than denoting it as masculine?

The Old Testament time was man's world. Knowledge, power, leadership, rights, and in people's mind even wisdom belonged to man. Here wisdom is described as “principal thing” and it is spoken of a feminine. It would be unwise indeed to believe that because the word is used in the feminine gender, that wisdom belongs only to women. Wisdom is a special gift of God to mankind, men and women. Its speciality is that it can be had only by asking from the fount of all wisdom, God.

This leads my thinking to another important subject, which can be called the brother of the sister wisdom, and it is knowledge. For many centuries it was accepted as proper that education belonged only to men. Girls' schools did not exist until the 19th century. And where 150 years ago a girls' school was established its main purpose in education was “good mannerism”, “to be lady-like”, and the

subject of science belonged to schools and universities which naturally were open for men only.

If women did not have access to knowledge they were free to gain wisdom. They could pray! And because wisdom is the “principal thing”, and this precious thing is given freely to anyone who approaches the throne of God and asks for it, I feel elated by the Biblical promise that we women can have this great gift.

In the 20th century women are educated and are free to go to colleges and universities. They can acquire knowledge, but without prayer they will not be given wisdom. They will miss the “principal thing”. The very fact that knowledge can be acquired by will and work, but wisdom from God through prayer shows its superior value.

There is no sharp dividing line between knowledge and wisdom as to the distribution of them between men and women. These two human gifts are overlapping. In my observation knowledge and wisdom supplement each other.

That adage that behind every great man always stood a wise woman is the fruit of experiences of millions of people. Happy is that family where the father by diligence earned knowledge in educational institutions or life's school and where the praying mother supplied wisdom the more important life's necessity.

Wisdom is the principal thing because it comes from God only and through prayer it invites God into the family. When wisdom is given, Godly blessing is coming with it. The Scripture assigns it to woman to provide the family and the society as a whole with the best, the most valuable necessities of life.

Whether we women had the good fortune to go to higher learning institutions or not and gather knowledge, we should rejoice over our womanhood, if we are Christians, praying persons, for we can make our blessed contribution to the progress of our husband, the welfare of our family and happiness of our church by wisdom, which comes from God.

Wisdom is the principal thing and prayer is the way to obtain it. Let us keep this always before our eyes.

Ruby Udvarnoki

Weiss Critiques Mainline Church

Dr. Daniel Weiss, general secretary of the American Baptist Churches, USA, has characterized mainline Protestantism as being in “an ecclesiastical malaise (that) touches almost every point in our denominational and ecumenical life.”

In a January 29th sermon at New York's Riverside Church, Weiss compared mainline Protestantism to Ezekiel's vision of “a valley of dead, dry bones,” but said “these bones can live” if they are revitalized by the Spirit of God.

In describing the church as “so organized, categorized, systematized and homogenized that we often become paralyzed,” Weiss urged mainline church leaders to “confess... our condition and strip away the veneer of rationalization.”

Third world countries are demonstrating “how to be a living, vital church,” Weiss said. “The storefront churches are setting the pace and modeling the Gospel for the cathedrals.”

Weiss said the “dry bones” of the church can live if the church is willing to participate in Christ's resurrection. “The transformation of the church,” he said, “must involve our transformation as a people revitalized by the Spirit.”

(Baptist World Alliance Newsletter, March 1989)

Weiss bírálata a vezető vallásfelekezetekről

Dr. Daniel Weiss, az American Baptist Churches, USA, (a volt Northern Baptist Convention) főtitkára úgy jellemezte a vezető protestáns felekezeteket, hogy azok minden vallásos és ökumenikus részükben *betegesek*.

Weiss a New York-i Riverside Churchben január 29-én mondott prédikációjában a vezető protestáns felekezetek helyzetét Ezékiel próféta látomásában leírt *száraz csontokkal* telt völgyhöz hasonlította. (37:1-14) De ezek a csontok életre kelhetnek, ha Isten megújítja azokat.

A felekezeteink, folytatta Weiss, „annyira *szervezettek*, osztályozottak, rendszerezettek és eggyé formálódtak, hogy gyakran megbénulnak.” Biztatta Weiss a vezető vallások vezetőit, hogy „ismerjék el... az állapot rossz és vessék el az ésszerűsítés furnérját.”

A harmadik világ országai mutatják „hogyan legyünk eleven és elevenítő közösség” mondta Weiss. „Az üres boltokban helyet találó gyülekezetek diktálják az iramot és adják az *evangeliumi mintát a katedrálisoknak*.”

„A gyülekezet száraz csontjai életre kelhetnek, ha a gyülekezetek készek résztvenni Krisztus feltámadásában. A gyülekezetek csak úgy alakulhatnak át, ha a tagok újjáélednek a Lélek által.”

*

Érdemes ennek a prédikáció kivonatnak az öt pontját, a vallásfelekezetek betegségét, a száraz csontokat, a Lélek nélküli szervezkedés a kis lelki közösségek példáját és a Lélek által való egyéni megújulást, (megtérést,) komoly tanulmány tárgyává tenni.

Dobos Hajnal

Pünkösöd előtt

*Mégy az úton és melléd szegődik.
Magadra zárod ajtód — melletted terem.
Baráttal beszélsz, s benne ott van Ő!
— Hát ujjad miért motoz a seben?*

*Ne nézd a stigmát. Minek keresnéd?
Hisz annyi szeg és annyi dárda üt
ma által annyi testet mindenütt —
Mi ez, ha nem valódi jelenlét?*

*Itt van. És ott.
Egy kendőn ott az arca.
Vízfoli is festette a falra.
Ma ez látta, holnap más.
És te is találkoztál Vele...
kezedben még meleg a kézhelye.*

*EMBER. Alig sikerült, ilyen-olyan képmás.
De óriás, ha van egy csöpp hite!
Tán lesz még e világban annyi krisztusi,
amennyiért megmaradt Ninive!*

CSÜGGEDÉS

„Miért csüggedsz el lelkem és nyughatatlankodol bennem? Bízzál Istenben, mert még hálát adok én néki az ő orcájának szabadításáért.”

Zsolt. 42:6

A csüggedés nagy veszély. Elveszi értelmünket és békénket. S ha sokáig túrjuk uralmát, akkor életerőnkől is megfoszthat. Ilyenkor édesebbnek látszik a halál, mint az élet. Pedig, az öngyilkosság nem megoldás, mert tünkért egyszer felelni kell!

Mi lesz a sorsa az öngyilkosoknak — kérdezed? A következő lehet:

1. Az az egyén, aki soha nem vallotta meg bűneit Krisztusnak; nem kért bocsánatot; nem hívta Isten Fiát a szívébe; nem vallotta, hogy hisz Istenségében: az, öngyilkosságkor elkárhozik. Pokolba, a kibeszélhetetlen szenvedés helyére, az ördög társaságába kerül örökre. Azért jut oda, mert az előbbiek alapján, soha sem lett Isten gyermeke, s mert öngyilkosságával véglegesen megfosztotta magát attól a lehetőségtől, hogy valaha is azzá legyen. Bár testét felszabadította a szenvedéstől, lelkét viszont sokkal nagyobb örök gyötoremre juttatta, mert halála után nincs mód a bűnbocsánatra, Krisztus befogadására és Isten gyermekévé válásra. Ennélfogva keservesen felel tettéért!

El tudom képzelni, hogy sok egyént épp azért kísért az ördög öngyilkossággal, mert látja, hogy közel áll Krisztus befogadásához. Az ördög ui. arra törekszik, hogy minden embert magával ragadjon.

Másokat azért kísért, mert meg akarja akadályozni őket abban, hogy valaha is hallhassanak megváltásról és Megváltóról. De bármi okból származzék is az ördögi sugallat, nem szabad hallgatni rá, mert végzetes.

2. Az az egyén pedig, aki már Isten gyermekévé vált és aztán fordult öngyilkossághoz; az bár megmenekül a kárhozattól, de „mintegy tűzön által”, azaz üres kézzel, csúfosan. Mennybe jut, de megfosztja magát attól a lehetőségtől, hogy isteni szabadulást, fejlődést, gyümölcsstermő életet és jutalmat nyerjen. S mikor mások koronáikat örömmel a Megváltó lábai elé he-

lyezik a mennyekben, neki nem lesz mivel dicsőíteni Urát. S ez nem lesz mindegy. (Vannak, akik hiszik, hogy az új Jeruzsálem koráig lesz bánat odaát. Lásd Jel. 21:1-4.) Ez is keserves ár!

El tudom képzelni, hogy néha a sátán épp azért kísért keresztyéneket öngyilkossággal, mert tudja, hogy ha tovább életben maradnak, akkor sok embernek áldást és üdvöt hoznak. Az ő célja meg az, hogy ezt mindenáron megakadályozza.

Máskor meg azért csábít keresztyéneket a sírba, hogy általuk másokat is csüggeszen, mert a csüggedés ragályos! De bármi okból jönne is az öldöklő kísértése, nem érdemes hallgatni rá a keresztyénnek sem, mert ha hallgat rá, akkor árt Isten hírnevének, dicsőségének, magának és embertársainak!

Még egy másik dolgot is figyelembe kell venni! Mégpedig azt, hogy az ördög legtöbbször azzal is kísérti a szenvedőt, hogy öngyilkosságával nem csak magán, hanem szerettein is segít, mert megszabadulnak tőle. Hazugság! Ördögi hazugság az egész! A tapasztalat azt mutatja, hogy a hátramaradottaknak sokkal nehezebb elfogadni az öngyilkosságot, mint a hosszadalmas betegápolást, vagy természetes halált.

Aztán azt is látjuk, hogy egy öngyilkos példájával árt. Azoknak árt legtöbbször, akiket legjobban szeret, mert tettével továbbítja utódai számára ezt a végzetes tendenciát.

Sőt az is előfordul, hogy öngyilkossági szándéka nem sikerül, mire tette örökös rettegést idéz elő szeretteiben. Állandóan figyelni fogják és aggódni fognak érte.

S végül arra is van példa, hogy egy sikertelen öngyilkosság következtében az egyén tehetetlen, örökre ápolásra szoruló beteggé vált. Ezzel igazán többször ártott, mint használt.

Tudomásul kell vennünk, hogy az ördög a hazugság atyja. Nem lehet, nem szabad hallgatni rá, amikor olyasmivel kísért, ami Isten akarata ellen való mert eredménye rettentő!

Ezért, ha súlyos a teher és öngyilkossági gondolatok kísértenek, akkor tegyük meg a következő lépéseket:

a) Fogadjuk szívünkbe Jézust, ha még nem tettük, és meneküljünk bibliai ígéretekhez.

b) Ismerjük el és nyilatkoztassuk ki hangosan, hogy ez a gondolat a sátán gondolata, s a Jézus nevében utasítsuk vissza.

c) Énekeljünk biztató énekeket hangosan.

d) Kérjük Isten segítségét imában.

e) Kérjük emberi segítséget, ill. orvosi ápolást, mielőbb, őszintén megvallva problémánkat.

f) Beszéljünk magunkkal Biblia versekkel és személyes biztatással, mint a zsoltárrók, akik a Zsolt. 42:6, 12 és 43:5-ben ezt ismételték.

g) Ismerjük el azt a tényt, hogy az öngyilkosság többször árt, mint használ, ennél fogva helytelen!

h) Kerüljünk minden csüggesztő programot, olvasmányt, társaságot, befolyást és gondolatot.

A biblia azt tanítja, hogy Jézus Krisztus az élet és halál Ura. Ez azt jelenti, hogy végső fokon őrajta áll, hogy mikor megyünk át az örökkévalóságba. Néha megengedi, hogy öngyilkossággal véget vessünk életünknek, de néha nem. Mindenesetre, sohasem akarja. Ennélfogva szívleljük meg a Zsid. 12:12-13 verseit, mely arra szólít, hogy a *lecsüggesztett* kezeket és az ellankadt térdeket egyenesítsük föl mielőtt jobban csüggednénk és másokat is csüggesztenénk, mondván: „Miért csüggedsz el lelkem és nyughatatlankodol bennem? Bízzál Istenben, mert még hálát adok én néki az ő orcájának szabadításáért.”

Mátrai Mihályné

Az alkohol:

Több vérvesztést okozott,
Több embert juttatott csődbe,
Több gyermeket ölt meg,
Több értelmest süllyesztett a sárba,
Több női becsületet vett el,
Több életet tett tönkre,
Több öngyilkosságot okozott,
Több sírt ásott,

mint minden más halálos betegség és szerencsétlenség, ami az emberiséget érte.

Evangeline C. Booth
Az Üdvhadsegere vezetője

A Békehírnök március 19. száma újabb örömdetes hírt közöl az óhazai baptista misszió szabadabb életéről. Az említett szám utolsó oldalán olvasható a jelentés, „Megalakult a Nőbizottság” cím alatt arról, hogy a baptista nőtestvérek is szervezkednek. Megírja a jelentés, hogy régebben a Jótékonyági Bizottság albizottságaként működött a női részleg, amely mostantól fogva önálló egységként akar dolgozni.

A megalakult Nőbizottság elnöke Győri Kornélné, titkára dr. Mészáros Kálmánné és jegyzője Vasadi Lajosné. A hat missziókerületet egy-egy megbízott nőtestvér képviseli a bizottságban.

Az ifjúság szervezkedése és a Vasárnapi Iskolák újjáéledése után most már a nőtestvérek is kiléptek a nyílt térre a régebbi eldugott helyükből.

Az ifjúság lelkesedése mellett a nőtestvérek szabadabb és szélesebbkörű buzgó munkássága nagy előnyt és áldást fog jelenteni az óhazai baptista misszióknak.

Örömmel üdvözljük őket.

A lapkezelő kérelme

Kérjük szíves előfizetőink figyelmét a következőkre:

A címzésnél feltüntetjük, mikor jár le az Evangéliumi Hírnök előfizetési ideje. Kérjük olvasóinkat, hogy az előfizetést előre szíveskedjenek beküldeni. Ezzel időt, fáradságot és ami fontos, anyagiakat takarítunk meg.

Köztudott dolog, hogy az előfizetési ár nem fedezi lapunk előállítási költségeit. Előfizetésen felüli adományokat szívesen fogadunk. Ezekkel az adományokkal testvéreink kifejezik a magyar irodalom értékelését és segítik lapunk fenntartását. Az Evangélium ügye az Úr ügye!

Kish Ernő
Lapkezelő

Reményt keltő hír

A március 15-i nagy budapesti nemzeti felvonulás alkalmával a Magyar Televízió épülete előtt egy 12 pontból álló kiáltványt olvastak fel. A kiáltványt 31 szabad politikai szervezet szerkesztette. A kiáltvány címe: „Mit kíván a magyar nemzet.”

Ennek a kiáltványnak egyik nyomtatott példánya kezünkbe került. Idézzük a kívánságok harmadik pontját:

„Rendőrállam helyébe jogállamot! Ervényesüljenek az emberi jogok! Legyen bírói függetlenség! Szólás, sajtó, lelkiismereti és oktatási szabadság! Számolják fel a hírközlés állami monopóliumát! Oszlassák fel az Állami Egyházügyi Hivatalt!”

A harmadik pont utolsó mondatában levő követelés szabad politikai szervezektől jön. Remélhetőleg előbb-utóbb az „egyházak” is megmozdulnak és követelni fogják a teljes szabadságot.

Budapesti levélrészlet

Egyik amerikai magyar újság hozza egy budapesti polgár levelét. A levélnek egy mondata az óhazai ifjúság helyzetéről sokatmondóan így hangzik:

„Az ifjúság értelmesebbje a vallás felé fordul, a butábbja pedig az alkoholhoz és kábítószerhez menekül. Az ifjúságot teljesen elvesztették, anélkül pedig nincs jövő.”

Hírek a „World of Life” evangéliumi társaságról

A Word of Life társaság közeledik a magyar hatóságoktól való elismerés felé. A társaság magyar címe „Az Élet Igéje” lesz. Két szó jelentésének a magyarázata késlelteti a jogi elismerést. Ez az akadály remélhetőleg hamarosan elhárítható lesz.

A társaság vezető bizottsága megalakult. Elnök: Kovács Géza, baptista lelkipásztor, tagjai: Dr. Harmatta János, Dr. Bukovszky Ákos, Mónus Dániel, Kovács Zoltán és három külföldi tag: Bob Parschauer, Chuck Cusman és Paul Bubar.

Az Élet Igéje táborhelyet keres, ahova az ifjúságot összegyűjtheti. Jelenleg Budapesttől keletre 60 kilométerre fekvő 50 holdas terület megvételével foglalkoznak.

Kopt nyelvű kézirat

1984-ben az archeológusok Kairótól 160 km-re egy sírban 490 lapnyi kéziratot találtak. Azóta a szaktudományos vizsgálatok megállapították, hogy a kopt nyelvű kézirat a Kr. e. 4. századból származik, és az ószövetségi zsoltárokat tartalmazza. Ez a kopt nyelvű zsoltárkézirat a legrégebbi világviszonylatban. Nyelvészeti szempontból is egyedülálló dokumentum. A külö-

nös kopt nyelvjárást tükröző szövegekben görög szavak is találhatók. A kézirat bőrkötésben és fatokban jó állapotban maradt meg a sírban, egy gyermek-holttest feje alatt. (Bh.)

Misszió hírek Európából

Belgiumban, Brüsszelhez közel Louvain városban van egy iskola, ami régebben egy jezsuita tanintézet volt, az utóbbi évtizedben egy evangéliumi társaság tulajdona lett s a tíz holdas telken levő épületcsoportban a „Belgian Center for Biblical Education” működött. Az intézetet fenntartó egyesület anyagi nehézségek miatt eladja az épületet s felajánlotta a Dallas-i (USA) Criswell College-nek vételre.

A Criswell College, amely a dallasi első baptista gyülekezet alapítása és tulajdona érdekli az épületcsoport megvételét és a College vezetője, Dr. Patterson, márciusban Európában járt az épület tulajdonosaival és az európai baptista vezetőkkel való tárgyalás céljából.

Két évvel ezelőtt a ruschlikoni baptista szeminárium vezetői is gondoltak a Louvain-i objektumra, de a gondolat nem került megvalósításra.

Dr. Patterson közölte a „Baptist Press” munkatársával, hogy április végén várható a döntés, hogy a vétel megtörténik-e, vagy nem. Ha megveszik az épületcsoportot, akkor a Criswell College egy evangéliumi biblia-iskolát alapít. Az iskola konzervatív jellegű lesz. A hangsúly a tanításban a személyes evangélizáción és az újszövetségi alapokon álló gyülekezetek szervezésén lesz.

Ha a vétel megtörténik és a tervbevert iskolát megalapítják, akkor ez egyes európai baptista vezetők szerint a ruschlikoni szemináriumnak konkurrenciát fog jelenteni. (BP)

Ausztráliai levél

Részletek Kish Ernő testvérnek küldött levélből:

„Nekem még mindig pontosan érkezik a lap. (Az Evangéliumi Hírnök.) Ha jól emlékszem 1973 óta vagyok előfizetője a lapnak és sok lelki áldást nyerek általa. A jó Isten áldja meg azokat a testvéreket, akik fáradoznak, írnak és nevelnek a hitéletben; különösen Udvarnoki testvérré gondolok. Sok jó tapasztalata van.

Urunk áldása maradjon továbbra is az Evangéliumi Hírnökön,..... hogy a világ minden tájára eljusson anyanyelvünkön a lelki táplálék, az életnek beszéde. Dicsőség legyen érte az Úrnak.

Balázs Károly
Melbourne, Vic.”

BIBLIA MAGYARÁZÓ

1989. május 21.

ÚJ ÉLETRE HÍVATVA

Efézus 4:22, 5:1-4, 18-19

Új életben csak az járhat, akinek volt régi je. S mivel minden hívőnek volt régi élete, azért szólít fel az ige arra, hogy Krisztus befogadása után vetközzék le azt.

Hogy történik a vetközés? Rétegenként. Egyszerre nem tudunk ledobni mindent. Hasonlóan, a régi énünk levetközése is lassanként történik; nem egyszerre. Hála legyen Istennek, hogy türelmes!

Azonban ezzel még nincs vége feladatunknak, mert a vetközés csak az új életben járás egyik lépése. A másik a felöltözés. Vagyis, a régi élet egyes tulajdonságainak levetközése után azonnal fel kell öltöznünk az újat helyébe.

De hogy történik az öltözés? Természetesen a vetközéssel egy iramban, étegesen ill. fokozatosan. De a lelkiekben ez elsősorban az *elme folyamatos megújítását igényli*, mert azzal fontoljuk ki a jót és rosszat; azzal döntünk valamelyik mellett; s onnan indul ki minden tett. Ennélfogva, ha a régi gondolatokat felcseréljük újjal, akkor cselekedeteink követni fogják megújult gondolkodásmódunkat.

S hogyan újul meg az elme? Mint már sokszor említettük: gondolatbehelyettesítéssel. Ez annyit jelent, hogy a hívő régi gondolatait behelyettesíti újakkal. Elsősorban rendszeresen tanulmányozza a Bibliát, hogy régi fel fogásait felváltsa igeszerűekkel. Másodsorban minden helytelen gondolatot azonnal felvált jóval. Pl. ha káromkodni akar, akkor helyébe bibliaverset idéz fel. Ha hazudni készül, akkor imádkozik és Isten megtölti őszinte gondolatokkal. Ha önsajnálattal kísérti, akkor énekelni kezd. (Kire mi vonatkozik.) Míg lassan az új gondolkodásmód természetévé válik, s új cselekedetek követik azt.

Azonban gyakorlatilag mik azok a fődolgozok, amelyekről okvetlenül szabadulni kell? Pál leckénkben a követ-

kezőket említette: hazugság, haragtar-tás, lopás, ártalmas beszéd (ami lehet káromkodás, pletyka, rágalmozás stb.), indulatosság, paráznság, nyereszke-dés, szemérmertlenség, ostoba beszéd, kétértelműség, és iszákosság.

S mivel kell behelyettesíteni ezeket? Az ellenkezőkkel mint pl. a hazugságot őszinteséggel; haragtar-tást megbocsájtással; lopást becsületességgel.

De ki segít, ha nehéz a vetközés és öltözés? Maga a Szent Lélek Isten. Ezért a fenti figyelmeztetések után arra kéri az apostol olvasóit, hogy *teljesedjenek be Szent Lélekkel*. Ill. szán-ják oda magukat teljesen a bennük Krisztust képviselő Szent Léleknek (Róma 12:1); kérjék, hogy tölts be őket; és higgyék el, hogy megtette. Akkor ő átveszi az uralmat, s tanító-juk, bátorítójuk és alakítójuk lesz. Vagyis megtermi bennük a Szent Lélek gyümölcseit (Gal. 5:22), melyek az új élet látható jelei lesznek maguk és mások előtt.

*

Aranyomdat: Efézus 4:24.

*

Napi áhítat:

Május 15. H. Gal. 1:13-24
Május 16. K. Ef. 4:22-5:2
Május 17. Sz. Jak. 3:6-12
Május 18. Cs. Luk. 7:36-50
Május 19. P. Ef. 5:15-20
Május 20. Sz. Zsolt. 1
Május 21. V. Zsolt. 136:1-9

1989. május 28.

KERESZTYÉNI HÁZIREND

Efézus 5:21-6:4

Minden intézményben van házirend. Egyben vannak beosztottak, akik egy-másnak felelősséggel tartoznak. Az ige-szerű családban letről fölfelé a beosz-tások a következők: a gyerekek a szü-lőknek, a szülők egymásnak, ugyan-akkor a feleség a férjnek is, és a férj Krisztusnak is felel. Végső fokon tehát, a férj felelős Isten felé az egész csalá-dért.

Ebből az következik, hogy a férj fele-lőssége és terhe nagyobb, mert Isten-nek felel, míg az asszony felelőssége és terhe könnyebb (hacsak át nem veszi az uralmat), mert csak férjének felel. Ennek dacára a keresztyén családban nincs rangkülönbség, csak hivatáskü-lönbség, mert „Krisztusban ... nincs

férfi, sem nő...” mert egyek vagyunk (Gal. 3:28.)

Leckénk azzal a felszólítással kez-dődik, hogy „*engedelmesek legyetek egymásnak...*” Ez azt jelenti, hogy egyik se uralkodjon a másikon, hanem *tiszteljék egymást, tárgyalják ki ügyeiket, egyezzenek meg a megoldá-sok felett, s egyben rendeljék alá ma-gukat egymásnak* (tekintetbe véve egy-más adottságát; ki mihez ért többet).

A következő felszólítás arra vonat-kozik, hogy az *asszony engedelmes-kedjen férjének*. Vagyis ne uralkodjon, hanem hagyja férjére a végső döntést mivel az lesz felelős a következménye-kért. Ezzel a feleség csak magán köny-nyút!

A harmadik felszólítás meg a férjet *figyelmezteti, hogy úgy szeresse felesé-gét, mint Krisztus a gyülekezetet*.

S milyen Krisztusnak a gyülekezet iránti szeretete? *Önfeláldozó*, mert éle-tét adta kereszthalálra minden újjászü-letett tagjáért. *Gyengéd*, mert szelíden bánik vele. *Bátorító*, mert „szavával” naponta biztatja. *Fejlődést biztosító*, mert mindenben arra törekszik, hogy feddhetetlenségre készítse fel az utolsó napra. *Hűséges*, mert nem fordul el tőle még akkor sem, ha vétkezik elle-ne.

Ennélfogva a férj hivatása az *önfel-áldozó, gyengéd, bátorító, fejlődést biztosító, hűséges magatartás*. (Az ilyennek könnyű engedelmeskedni, hisz mindenben az asszony javát kere-si!)

A negyedik felszólítás a *gyermekek-nek* szól. Tőlük azt várja el az Isten, hogy *mindkét szülőnek engedelmes-kedjenek*. S ha szót fogadnak, akkor azt ígéri nekik, hogy hosszú életet nyerhetnek. Ez sokszor épp engedel-mességük következménye lesz mert, aki szófogadásból nem iszik, dohány-zik, lop, csal, vagy kábítószerezik, annak automatikusan meghosszabbul az élete, mert a fenti káros dolgok következményeit megelőzi. De jutal-mul is kaphat élethosszabbítást.

Végül az utolsó figyelmeztetés az *apáknak* szól, hogy *ne ingereljék gyermekeiket*.

Vagyis ne ijesztgessék, ne izgassák, ne kényeztessék, és brutálisan se fe-nyítsék meg őket, mert az ilyesmi in-

(USPS 716300)

SECOND
CLASS
POSTAGE
PUBLICATIONS

POSTMASTER: Send Form 3579 to
Hungarian Baptist Union of America
2800 Fordham Rd., N.E. Palm Bay, Fla. 32905

gerli a gyermekeket. Előbb mutassanak jó példát, azután fenyítsenek.

A Szent Lélek bölcs házirendet adott számunkra lelkünkben. Ha betartjuk, bő áldást nyerünk és oszтunk!

Aranymondát: Efézus 5:21

Napi áhítat:

Május 22. H. Ef. 5:21-33

Május 23. K. I.Sám. 1:9-20

Május 24. Sz. II.Móz. 2:1-9

Május 25. Cs. Példa. 31:10-17, 25-31

Május 26. P. Ef. 6:1-4

Május 27. Sz. V.Móz. 6:9

Május 28. V. Gal. 5:16-26

Mátrai Mihályné

A Biblia Isten szava

Valahányszor a Bibliából olvasunk vagy azt magyarázzák nekünk, maga Isten szól hozzánk. Isten maga mondja meg nekünk Igéjében, hogy ki Ő, s kik vagyunk mi. Ugyancsak Ő mondja meg azt is az Igében, hogy ki akar lenni Ő a mi számunkra, s azt is, hogy nekünk mikké kell lennünk az Ő számára. Elmondja az Ige azt is, hogy honnan jöttünk és hová megyünk. Az Ige az ember indulásáról és megérkezéséről is szól. Ezt egyetlen ember sem képes megmagyarázni számunkra, egyedül Isten. Figyelemmel és tisztelettel kell hallgatni azt, amit Isten szól hozzánk.

(G. Ingwersen)

Our Mom was a good Christian, praying and singing her favorite ready hymns. She was loving and kind, always to help anyone in need. Our Mom was gentle but strong. Our Mom was happy and sad, especially at the loss of her husband Stephen on December 24, 1960, after 49 years of marriage. Our Mom had great pleasure in her five children, Steven, Mary, Betty, Joe and Louis, and greater pleasure in her 11 grandchildren and still greater pleasure in her 17 great-grandchildren.

She is also survived by a sister, Rose Meyers of Trenton, a brother, Joseph Pinter of Florida, and several nieces and nephews. (Reported by: Emma Salamon)

AZ ÚR OLTÁRA

American Hungarian Baptist Union Receipts for the month of March 1989 Home Mission

New York Church, New York, NY \$100.00
Bethesda Church, Palm Bay, FL 300.00
Bethesda Retirement Home, Palm Bay, FL 300.00

\$700.00

Thank you for your faithful support.

Louis Drescher

Leheletvétel

Vigasztalást kereső
sok ártatlan ember,
akiken a vihar
folyton végig seper,
Isten tenyerére
mikor gyülekezel,
mikor gyülekezel?

Régóta ott vagyunk,
régóta ott élünk,
Ártatlanságában
van az üdvösségünk.

Ő hoz ki bajokból,
szolgaság házából,
elnyomás, s szegénység
végetes torkából.

Szereteted enyhít
bajokat oszlatni,
rendező elvekkel
létet igazgatni.

Igéből világoatsz
érthető beszéddel,
félreérthetetlen
tisztá cselekvéssel.

Leheletvételünk
Igével, áldással,
általad történő
hív imádkozással.

Most is gyülekezünk
Isten tenyerére,
Vére által mentő
hívók seregébe,
akiken a vihar
nem egyszer átszántott,
keresztalál által,
akiket megváltott.

Vékey Tamás

A „Californiai Magyarság” felkért az alábbi hirdetés közlésére. A sajtónapon evangéliumi könyveket és iratokat is kiállítanak.

MEGHÍVÓ

az 53-ik

SAJTÓNAPRA

A 67 éves

**Californiai
Magyarság**

Los Angelesi magyar hetilap
FÉNYES MÁRIA rendezésében
szerepettel hívja honfitársait családjukkal
magyar- és amerikai baráttaikkal együtt

AZ ALPINE VILLAGE - BE D.E. 11-TŐL ESTE 9-IG

833 W. Torrance Blvd. Torrance, Calif. 90502.
(213) 327-4384 or (213) 770-1961

1989.
AUGUSZTUS

6

VASÁRNAP

MARY P. SALAMON
Jan. 21, 1891 — Feb. 15, 1989

Mrs. Mary Pinter Salamon was born on January 21, 1891 in Örszentmiklós, Hungary. On February 15, 1989, aged 98, went to be with the Lord.

She resided in Trenton, New Jersey, 49 years and was a member of The United Christian Women of Calvary Baptist Church, Trenton.

In 1932 the family moved to New York City and were members of The First Hungarian Baptist Church for 12 years. Following that they moved back to Trenton.